

Odchod statečného vojáka třetího odboje

22. července zemřel v Praze Milan Paumer z odbojové skupiny bratří Mašínů. Bylo mu 79 let.

OLGA BEZDĚKOVÁ

V říjnu roku 1953 spolu s Ctiradem a Josefem Mašinovými, Václavem Švédou a Zbyňkem Janatou opustil komunistické Československo. Zamířili přes východní Německo do Západního Berlína, rozhodnutí dostat se k americké armádě a dál bojovat proti komunismu se zbraní v ruce. Jejich dramatická 29denní „cesta“ se podobá thrilleru.

Milan Paumer se narodil 7. dubna 1931 v evangelické rodině v Poděbradech. Vyučil se strojním zámečnickem a vystudoval střední průmyslovou školu v Kolíně. Za 2. světové války se v Poděbradech seznámil s Ctiradem a Josefem Mašinovými a jejich sestrou Zdenou. Bylo to osudové setkání. V roce 1942 popravili nacisté pplk. Josefa Mašína, člena odbojové skupiny Tři králové. Rodina Paumerova v této těžké době Mašinovým statečně pomáhala. Paní Mašinová brzy skončila ve vězení, o Zdenu a bratry se postarala babička z matčiny strany.

Ctirad, Josef a Milan po skončení války sledovali politické poměry s velkou nedůvěrou. Svůj nesouhlas s komunistickým režimem projevovali po únoru '48 sabotážními akcemi a odbojovou činností. Postupně uvažovali o odchodu za hranice. Nakonec Ctirad skončil v jáchymovských dolech, odsouzen na 2,5 roku, Josef strávil několik měsíců ve vazbě v Bartolomějské ulici v Praze. Naštěstí se všechny jejich aktivity neprovalily. Ctirad se dostal „na svobodu“ díky amnestii po 11 měsících a společně s Josefem, Milanem, Václavem Švédou a Zbyňkem Janatou

se v říjnu 1953 rozhodli překročit hranici. V. Švéda a Z. Janata však byli zadrženi ve východním Německu a v roce 1955 v ČSR popraveni. Bratry Mašinovy a Milana Paumera se ani dvaceti tisícům východoněmeckých policistů a vojáků nepodařilo dopadnout. Pomoc jim poskytli východoněmečtí občané, kteří riskovali život. Všichni tři se dostali do americké zóny naprosto vysíleni, Milan Paumer s průstřelem břicha a prostřeleným malíčkem. Poslední kilometry do Západního Berlína ho Josef Mašín poponášel. S Ctiradem se shledali až v americké zóně.

Mašínům a Paumerovi se nepodařilo zapojit do boje proti komunismu – naděje jim vzala studená válka. Američané jim nabídli možnost sloužit v americké armádě u parašutistů, a tak v roce 1954 odletěli z Německa do USA. U Special Forces sloužili pět let. Milan Paumer se pak usadil na Floridě, kde pracoval jako údržbář a dělník v leteckých opravárnách a posléze provozoval taxislužbu.

Po jejich odchodu byla zatčena matka bratří Mašínů. Ve vězení po čase zemřela, o čemž se její synové

dozvěděli až po mnoha letech. Je pohřbena v masovém hrobě na ďáblicském hřbitově v Praze. Rovněž sestra Zdena skončila ve vězení. Perzekvovaná byla až do roku 1989. Zatčení byli i příbuzní členů skupiny a jejich přátelé. Odseděli si desítky let. Strýce bratří Mašínů Ctibora Nováka komunisté popravili.

Příběh Milana Paumera a bratří Mašínů irituje část české veřejnosti, která se nemůže vyrovnat s tím, že před svým odchodem do Západního Berlína zabili tři komunisty – dva příslušníky SNB a účetního –, protože potřebovali zbraně a prostředky na svou odbojovou činnost. Odpůrci této skupiny tvrdí, že to jsou vrazi.

Zabíjet mohli snad pouze komunisté, protože byli u moci? Odboj pomocí zbraní tito odpůrci neuznávají a ani jej za odboj nepovažují. Přitom nejsou schopni říct, jak se tedy mělo bojovat. (Švestkovými knedlíky, jak říkával Milan Paumer?) A proto se o nich posledních dvacet let neustále hovoří – nejen jako o hrdinech, ale i jako o vrazích. Leckterí lidé jim nemohou odpustit, že přežili. Kdyby cestu do Západního

Milan Paumer na snímku z června 2008

Foto: ČTK

Berlína neprestáli, dnes už by o nich nemluvili. Vždyť je nedojímají ani oběti komunistů, ať už popravených, vězněných či zastřelených na hranicích.

Milan Paumer, jediný z trojice, se po listopadu 1989 vrátil do Československa. Nejprve navštěvoval svého bratra Zdeňka a poté se do vlasti navrátil definitivně. Učinil tak 11. září 2001. Usadil se v rodných Poděbradech, v jejichž blízkosti žijí jeho synovci Ctirad a Zdeněk. V předchozích letech se v České republice seznámil s řadou příznivců, po přistěhování pro své aktivity i nepřiznivců. Dostával anonymní dopisy, v nichž mu spílali za jeho minulost lidé, kteří o 50. letech nic nevěděli anebo nechtěli vědět a o činnosti odbojové skupiny bratří Mašínů měli neúplné či zkreslené informace.

Moje seznámení s Milanem Paumerem se odehrálo v roce 1998, kdy pan Kríž pozval několik přátel na setkání s ním. Doprovázel mne můj syn Pavel, který s ním brzy nato uspořádal na FF UK besedu. Milan na ni přišel se svým bratrem Zdeňkem, dostavil se i Ota Rambousek. V auditoriu zasedlo kolem dvou stovek posluchačů. Beseda proběhla skvěle a myslím, že to byla první veřejná akce, kterou Milan v ČR absolvoval. Později začal navštěvovat školy a objasňovat mládeži okolnosti jejich útěku na Západ. Za posledních devět let uspořádal nespočet besed a svým chováním a postoji doslova okouznil stovky mladých studentů.

Na téma bratří Mašínů a Milana Paumera a jejich popravených druhů Václava Švédy a Zbyňka Janaty vyšlo od 90. let několik set článků. Klad-

ných i záporných. Internetovými diskusemi prošly tisíce příspěvků. Často nejapných, napsaných s gramatickými chybami lidmi, kteří o padesátých letech neměli ani tušení. Podle nich se měl člověk v komunistickém, dráty obehnaném Československu přikrčit a „držet hubu a krok“. A pasivně čekat, až se situace zlepší. Perzekvování, věznění, zabítí a popravení měli smůlu. Tito diskutéři, absolutně neznalí poměrů, se prostě postavili jednoznačně na stranu těch, kteří hlásali: Kdo nejde s námi, jde proti nám!

V ČR dosud vyšlo o Mašínech, Paumerovi a spol. několik knih. Již v roce 1985 vzbudila zájem O. Rambouska propagandistická kniha Františka Vrbeckého (pseudonym Z. Šarocha) *Mrtví nemluví*. Agent-chodec O. Rambousek po patnácti letech věznění

Milan u minometu v Koreji v letech 1956–1957
Foto: archiv Milana Paumera

Zleva Ctirad Mašín, Jaroslav Drábek, Milan Paumer, Josef Mašín, Washington D. C. asi v roce 1956
Foto: archiv Ctirada Mašína

odešel v roce 1968 do USA. Po přečtení Vrbeckého knihy vyhledal v New Yorku Radka Mašína a koncem 80. let se pokoušel vydat jejich příběh v nakladatelství Josefa Škvoreckého. Neúspěšně. Podařilo se mu to až záhy po listopadu '89 v Praze. Padesátitřicet tisícový náklad knížky *Jenom ne strach* (NTS, Praha 1990) přivedl k příběhu Mašínů a spol. Čechy, kteří často o jejich osudu nic nevěděli. V roce 1998 vydal historik Jan Němeček významnou publikaci *Zpráva o dvou generacích* (Torst, Praha), v níž se zabývá osudem pplk. Josefa Mašína, jeho manželky, bratrů Mašínových, sestry Zdeny i strýce Ctibora Nováka. Tuto publikaci doplňuje kniha Zdeny Mašínové a Rudolfa Martina *Čtyři české osudy. Tragický úděl rodiny Mašínovy* (Paseka, Praha 2001). Později zážitky odbojové skupiny bratrů Mašínů beletristicky zpracoval Jan Novák v knížce *Zatím dobrý. Mašínovi a největší příběh studené války* (Petrov, Brno 2004). Rok nato vydala zajímavou knihu *Odkaz. Pravdivý příběh bratrů Mašínů* Josefova dcera Barbara Masin (Mladá fronta, Praha 2005). O pár let později se na pultech objevila ostudná kniha Miroslava Kačora *Svědomy*

hrdinů (Rybka Publishers, Praha 2009), které předcházely propagandistický dokumentární film, financovaný KSČM v čele s Vojtěchem Filipem. Film byl prezentován na tiskové konferenci v Parlamentu ČR. Naposledy, vyšla *Cesta na severozápad* (Ctirad Mašín, Josef Mašín a Milan Paumer, Academia, Praha 2010), kritické vydání zápisků Ctirada Mašína z konce 50. let. Právě na prezentaci této knihy 10. června v pražském Mánesu mohlo Milana Paumera naposledy vidět a slyšet snad 250 lidí.

Milan Paumer byl skromný, milý, čestný člověk, hrdina, opravdový vlastenec. Spojené státy americké mu poskytly útočiště, když dobrovolně opustil svou vlast, která byla po nacistické porobě záhy uvržena do poroby sovětské. V komunismu žít nechtěl, ale chtěl proti němu bojovat. Prožil pak skoro celý život ve své druhé vlasti, které si velmi vážil. V sedmdesáti letech se vrátil do svého rodiště.

Po návratu do vlasti se snažil se souhlasem bratrů Mašínů studovat spisy o jejich odbojové skupině. Obětavě a rád chodil na nesčetné besedy. Udělal tak spoustu osvětové práce.

Trpělivě vysvětloval, informoval, vracel nepravdy. Dokázal odpovědět na každou otázku. U komunistů – bývalých i současných – samozřejmě neuspěl. Získal však velké množství mladých příznivců, má jejich úctu. Prostě měl charisma...

Vzpomínám si však také, jak jednou jel z prezentace v pražském Mánesu a všiml si, že ho někdo sleduje. V Poděbradech proto vyskočil z vlaku dveřmi do kolejiště a bystře se schoval do křoví. Pak uviděl svého „fízla“, jak se točí na peroně a žasne, kam se mu ztratil.

Milan se jako veterán Special Forces US Army zúčastňoval také mnoha pamětních a veteránských akcí, jezdil na oslavy osvobození Plzně americkou armádou a vždy tam kladl věnec. Letos se mu to nepodařilo, nebyl vyzván, aby tak učinil. Zase převážily temné síly.

K Milanovi patřila nepostradatelná „masaryčka“, čepice, která mu velmi slušela. Na rukávě nosil americkou a českou vlajku. Byl jeden z prvních, který v 90. letech nesl věnec na Prašný most v Praze, kde zahynul jeden ze „Tří králů“, Václav Morávek. Publicista Stanislav Motl o tom tehdy natočil

televizní reportáž. Čvančarova Country skupina Taxmeni uspořádala pro veterány několik koncertů, které Milan rád navštěvoval. Naposledy v Divadle U Hasičů v Praze, kde se během večera na jevišti na plátně promítaly snímky Milana a bratří Mašínů i popravených kamarádů, Václava Švédy a Zbyňka Janaty.

Milan Paumer se zúčastnil veřejného slyšení o odbojové skupině bratří Mašínů v Senátu Parlamentu ČR (2004), mezinárodního kolokvia pořádaného Jánem Langošem v ÚPN v Bratislavě na téma *Úloha represe a politického násilí v éře komunismu* (2005), kam přijel i Josef Mašín s dcerou Barbarou. Spolu s Josefem Mašínem byl hostem konference *Vyrovnání se s totalitní minulostí* (Berlín 2007), dále diskusního semináře *Protikomunistický odboj* (2008), konference *Odboj a odpor proti komunistickému režimu v Československu a ve střední Evropě* (2009), mezinárodní konference *Zločiny komunistických režimů* (únor 2010), mezinárodní konference *Třetí odboj* (květen 2010) a mnoha dalších akcí. Vždy se účastnil diskusí a jako pamětník a aktér protikomunistického odboje sklízel úspěch.

Od roku 2004 se doc. Jiří Nedoma snaží, aby Milanu Paumerovi a bratřím Mašínům bylo prezidentem uděleno státní vyznamenání. Marně. Ani Václav Havel, ani Václav Klaus k rozhodnutí nedospěli. V Kanadě byl v roce 2005 Milan spolu s Ctíradem a Josefem vyznamenán Cenou T. G. Masaryka. Tam se všichni tři spolu sešli naposledy. V roce 2008 udělil Miroslav Topolánek Paumerovi a Mašínům medaili předsedy vlády České republiky. Jeden pražský skautský oddíl se pojmenoval na počest odbojové skupiny 53. skautské středisko bratří Mašínů a Milan Paumer se stal jeho čestným členem. Několik let byl i členem Konzervativní strany a kandidátem na poslance do Evropského parlamentu a patronem občanského sdružení Mladá pravice.

Poslední dobou ho pájilo na prsou. Koncem června byl hospitalizován ve vinohradské nemocnici. *Za dva dny*

Milan Paumer u pomníku Václava Morávka v Praze koncem 60. let

Foto: Jaroslav Čvančara

po operaci (bypass) jdu domů, říkák vesele do telefonu, a pak půjdeme pro knihy na Václavák, těšil se. Měl jsem si zít věci jen na dva dny, ale operace se o týden posunula, protože helikoptéry přivezli raněné, mručel Milan, protože měl tolik plánů před sebou. Například znovu jít po stopách jejich cesty do Západního Berlína a zájemcům všechno vyprávět.

Špatně dýchal a uvedli ho zpět do umělého spánku, ze kterého se už neprobral. Každý den jsem telefonovala jeho bratru Zdeňkovi, jak se Milanovi daří. 22. července v 17 hodin

mně oznámil, že Milan před hodinou zemřel...

Zpráva o jeho úmrtí způsobila velký žal těm, kteří ho osobně znali, i těm, co o něm jen četli nebo slyšeli a vážili si ho.

Na Milana se nedá zapomenout. Jeho předčasný odchod vyvolal vzrušení a smutek. Poklonit se mu přišly stovky těch, kteří si ho vážili a měli ho skutečně rádi. Milanova přítomnost v republice a jeho neúnavné autentické vyprávění o protikomunistickém odboji přispělo k objasnění pravdy o totalitě.

Pohřeb Milana Paumera v Poděbradech 4. srpna 2010

Foto: ČTK

Poslední rozloučení s odbojářem Milanem Paumerem

ANNA MACOURKOVÁ

Ve středu 4. srpna 2010 se přední čeští politici a široká veřejnost sešli, aby uctili památku zesnulého Milana Paumera, jednoho z představitelů odboje proti komunistickému režimu v Československu. Milan Paumer zemřel 22. července 2010 ve věku 79 let a jeho skon znovu vyvolal diskusi nad činy odbojové skupiny bratří Mašínů, s níž se v roce 1953 probojoval do Západního Berlína. Paumerův pohřeb v poděbradském Divadle Na Kovárně tak provázelo očekávání, zda tento smuteční akt přinese něco nového do stále nevyjasněného vztahu mezi bratry Mašínovými žijícími v USA a částí české veřejnosti. Ale nejen kvůli tomu se do Poděbrad sjely stovky lidí; Milan Pau-

mer byl bezesporu výraznou osobností s nekompromisními postoji, vyvolávajícími rozporuplné emoce. Ačkoliv se na jeho pohřeb vydali především jeho přátelé a příznivci, podle plakátů s nápisem Vrah zůstane vrahem, které se v Poděbradech objevily, bylo zřejmé, že svůj názor vyjádřili také odpůrci jeho odbojové činnosti.

Do Poděbrad přijeli čelní političtí představitelé včetně premiéra Petra Nečase, předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslavy Němcové či předsedy Senátu Přemysla Sobotky. Kvůli smutečnímu obřadu přerušila vláda své jednání, což někteří považují za začátek změn v chápání protikomunistického, tzv. třetího odboje. Místo

diskutovaných bratrů Mašínových se s jejich přítelem přijela rozloučit dcera Josefa Mašína Sandra, která přečetla emotivní dopis na rozloučenou. V něm bratři vyjádřili svůj odlišný postoj k polistopadovému vývoji, ale zároveň svůj obdiv k činnosti Milana Paumera po jeho návratu do České republiky. Ocenění snahy Milana Paumera zpopularizovat téma třetího odboje, zejména mezi mládeží, zaznělo i z úst dalších řečníků. Přítomní politici mu ve svých projevech vzdali hold za jeho odvalu nepodlehnutí pasivitě a vzepřít se útlaku. Po zakončení obřadu modlitbou pak čestné salvy a konvoj historických vojenských vozů doprovodily Milana Paumera na jeho poslední cestě.

Projev předsedy Senátu Parlamentu České republiky Přemysla Sobotky

Vážení pozůstalí, dámy a pánové, vážení hosté,

kritici české povahy často tvrdí, že rádi oslavujeme zemřelé hrdiny, protože nám již osobně nemohou nastavit zrcadlo naší osobní nestatečnosti a nemohou nás adresně vyzývat k činům. V případě života Milana Paumera a jeho popravených spolubojovníků to však tak zcela neplatí, protože mnozí Češi ještě raději uctívají pasivní mučedníky než bojovníky. Je to pohodlnější a dává to pocit nadřazenosti pro ty, co sice nic odvážného a riskantního nespáchali, ale také nevykonali nic, co by mohlo vzbuzovat pochybnos-

ti či kritiku. Lidé, kteří takřka denně obdivují hrdiny často přihloupilých dobrodružných filmů s potoky krve, se zároveň ošívají nad historií třetího odboje a zapomínají, že probíhal v podmínkách skutečné války, přestože dostala nálepku studená. Tuto válku rozpoutal prostřednictvím své zruďné ideologie komunismus a jejím výsledkem byly stovky popravených, statisíce uvězněných či vyhnaných z vlasti, lidé byli v práci nahrazováni neschopnými kariéristy, mladí lidé byli trestáni za původ svých rodičů. K tomu připočítejme zdevastované národní hospodářství, zničené kulturní památ-

ky i přírodu. Za takové situace měli svaté právo ti nejstatečnější pozdvihnout zbraň proti diktatuře. V takovém boji umírají bohužel i lidé – ať již hrdinové, nebo uzurpátoři moci či jejich nešťastní gladiátoři. Činy bojovníků proto přenechejme k posouzení soudu nejvyššímu, který stojí mimo naše soudy pozemské. My bychom měli vždy hledat pochopení i odpuštění pro všechny statečné muže, kteří odmítali být otroky či gladiátory. Mezi tyto statečné jste rozhodně patřil i Vy, pane Milane Paumere, a jsem rád, že jsem Vás mohl osobně poznat.

Čest Vaší památce.

Petr Nečas, Miroslava Němcová a Přemysl Sobotka na pohřbu Milana Paumera

Foto: ČTK

Čestná salva na počest Milana Paumera

Foto: ČTK

Projev předsedy vlády České republiky Petra Nečase

Milan Paumer pro mě byl a zůstává člověkem odvážným a rovným, a to i v situaci, kdy právě takový postoj znamenal reálné ohrožení.

Nečelil abstraktní akademické hrozbě, ale zcela reálnému nebezpečí pronásledování, fyzického útlaku, věznění a dokonce i smrti. Reálná historická fakta o obětech pracovních táborů, komunistických vězení i lidech zastřelených na útěku to jasně dokládají.

Rozhodnutí Milana Paumera vzepřít se nesvobodě a opustit život v totalitě mělo charakter hrdinského rozhodnutí v tom dobrém slova smyslu.

Řada historiků se dnes na Milana Paumera a bratry Mašínů dívá jako na postavy kontroverzní. Vyčítá jim lidské oběti, které jejich útek za hranice bohužel přinesl.

Pokládám takový výklad za nesprávný a nespravedlivý. Nikdo z nás, z hlediska našeho dnešního vnímání tehdejší reality, podle mého přesvěd-

čení nemá právo soudit, zda Milan Paumer a skupina bratří Mašínů volila správné, či nesprávné prostředky.

Život v totalitě konce čtyřicátých let a počátku padesátých let byl životem v otroctví a nevolnictví. Rodíme se a na tento svět přicházíme jako svobodní lidé a jako svobodní lidé máme právo proti svému zotročení či znevolnění bojovat všemi, opravdu všemi prostředky.

Rozhodovali se v daném čase. Tváří tvář zmíněným hrozbám. V čase nesvobody. V situaci, kdy mohli buď rezignovat, postavit se do sdílené pasivní rezistence vůči totalitnímu režimu, nebo mu čelit. Vybrali si to poslední. Čelili mu i se zbraní v ruce, což pokládali za jediné řešení. Pokud tento postoj odsoudíme, zpochybníme morální hodnotu všech ostatních odbojů. Tedy odboje prvního i odboje druhého. A to třeba i protinacistického odboje mezi zářím 1938 a zářím 1939, který byl veden mimo válečný

stav, a dokonce i protifašistického odboje v době druhé světové války. A komunismus přece vyhlásil válku vlastním občanům a Milan Paumer bojoval za osvobození naší země od totalitní diktatury.

Pro vypořádání s naší vlastní historií, a tedy i pro naši cestu do budoucna pokládám za velmi důležité, aby osud Milana Paumera a bratří Mašínů nezapadl. Aby nevymizel z paměti. To by bylo svým způsobem ještě surovější, než pokud se k životu těchto osobností vrátíme někdy i ve velmi problematických diskusích.

Spor historiků o skupinu bratří Mašínů a Milana Paumera pro nás může být spíše připomenutím našich omezených lidských možností. Ten příslovečný poslední soud, boží soud, nepřisluší nikomu z nás.

Dovolím si ale vyslovit svou osobní víru, naději i přesvědčení: pan Milan Paumer před tímto soudem, mimo vši pochybnost, ob stojí.

Projev předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Miroslavy Němcové

Ve svém Poselství akademické mládeži z 9. prosince roku 1947 nově zvolený rektor Karlovy univerzity, profesor doktor Karel Engliš řekl:

Stejně jako vzdělání – potřebujeme silných a přímých charakterů. Ty se však mohou vytvořit pouze ve svobodě. Nevolnictví, nesvoboda národní a strach není ovzduším pro tvoření přímých páteří. Prodělali jsme v minulosti útisk náboženský i politický po staletí. Tím více musíme pečovat o to, aby byl vytvořen a zocelen český charakter, protože ten pak je ochranou v době národní neštěstí, jehož nás Bůh uvaruj. Bez charakteru se nedá ani ve vědě, ani

v politice nic velkého a trvalého provést a velcí mužové vědy i dějin byli i velkými charaktery. Cením si výše vzácného charakteru nežli chytrosti nebo vědění, které se stávají bez charakteru nebezpečným nástrojem. Uvažujte o tom.

Nevím, zda Milan Paumer tato slova slyšel, v roce 1947 mu bylo 16 let. Necelé tři měsíce nato, po únorovém převratu, si akční výbor Karlovy univerzity v čele s Jiřím Pelikánem povolal rektora k pohovoru, zda a jak chce podporovat novou vládu Klementa Gottwalda. Profesor Engliš nikam nešel a na svůj úřad rezignoval.

A nastal čas, jehož se nejenom on obával. Čas komunistické totality v naší zemi. Neslyšel-li Milan Paumer projev rektora Karlovy univerzity v roce 1947, pravděpodobně slyšel v roce 1950, to mu bylo necelých osmnáct let, rozhlasový přenos z procesu s Miladou Horákovou.

Viděl a přesně chápal, co se v naší zemi děje. Musel na tyto události reagovat. Jeho přímý a silný charakter, o němž mluvil v posledních měsících svobody profesor Karel Engliš, mu velel vzepřít se takovému bezpráví.

Čest jeho památce.

Rozloučení Josefa a Ctirada Mašínových přečetla Sandra Mašínová, dcera Josefa Mašína

Drazí pozůstali, vážení smuteční hosté, děkuji vám za příležitost, abych zde mohla přečíst rozloučení mého otce a strýce, Josefa a Ctirada Mašínových, kteří tu nemohou být dnes s námi.

Milane, děkujeme Ti za sedm desetiletí věrného přátelství. Pro nás jsi byl vždy „ten třetí“ brácha se spo-

lečným cílem, odvážným a neváhajícím vojákem třetího odboje. Poslední roky jsme žili na různých kontinentech, ale dýchali jsme stále stejný vzduch, jako když nám bylo dvacet. Tys rozuměl nám a my respektovali Tvoji cestu. Věděl jsi, že stojíme za Tvým úsilím o osvětu v českosloven-

ské postkomunistické společnosti a odsouzení zločinů spáchaných komunisty. Tomuto cíli jsi zasvětil poslední roky svého života. Budeme si vždycky vážit Tvého nasazení, se kterým jsi čelil všem protivenstvím i pomluvám. Ukázal jsi lidem v České republice, že spravedlnost, právní řád, svoboda, odpovědnost a rodina jsou hodnoty, za které jsme společně bojovali. Jsou základem demokracie, bez nichž tato nemůže existovat. Proto stojí za tyto hodnoty žít i umírat. Nechtě je Tvůj příklad závazkem nejen pro ty, kteří se tu dnes sešli k oslavě Tvého života. Ať se spolu s námi cítí zavázáni pracovat na obnově právního řádu v této zemi, který dodnes, více než 20 let po zhroutilí komunistického zlořádu, toto „zhroutilí“ přežil. Zůstáváme spolu s Tebou v přesvědčení, že stojí za to žít čestně a nepodléhat zlu v jakékoliv podobě. Ty jsi tak žil, i když to nebylo vůbec pohodlné.

Budeš navždy v našich vzpomínkách!

Foto: ČTK